

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ตำบลเสียว

อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ
จังหวัดศรีสะเกษ

สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่นๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล นำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดิน ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุ ปัญหาความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด.ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้อง เหมาะสมรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-3
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-6
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
เอกสารอ้างอิง	8-1
คณะผู้จัดทำ	9-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดศรีสะเกษ	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2566	2-8
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2566	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2565	2-11
3-1	สมบัติดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	6-5
7-1	กิจกรรมที่จะดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน	7-7
7-2	กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-8
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-9

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ขอบเขตการปกครองตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	2-2
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	2-8
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	4-5
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	4-6
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	6-7
7-1	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ	7-6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

1.1.1 วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดิน และที่ดินด้วย ชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

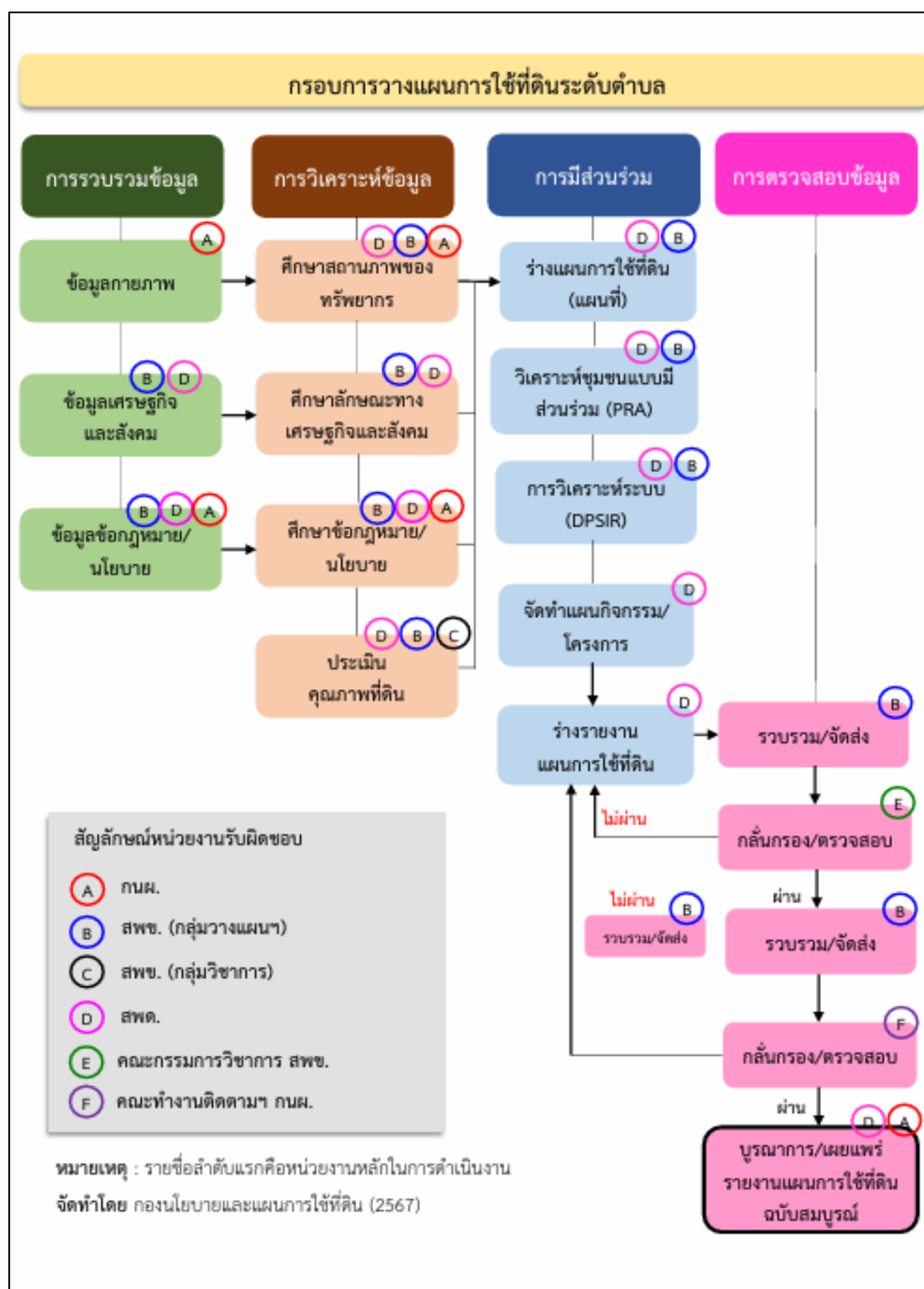

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม และประโยชน์สุขของประชาชน” (องค์การบริหารส่วนตำบลเสียว, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ มีพื้นที่ประมาณ 21.38 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,363 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลอีเซ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ตำบลเปือย อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลตาโกน ตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ ตำบลโคด อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองม้า อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลอีเซ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 17 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเสียว	หมู่ที่ 10 บ้านหนองขาม
หมู่ที่ 2 บ้านเสียว	หมู่ที่ 11 บ้านสามขา
หมู่ที่ 3 บ้านหนองโน	หมู่ที่ 12 บ้านหนองผือ
หมู่ที่ 4 บ้านหนองสำโรง	หมู่ที่ 13 บ้านหนองเรือ
หมู่ที่ 5 บ้านหนองแคน	หมู่ที่ 14 บ้านหนองผือบุรพา
หมู่ที่ 6 บ้านสามขา	หมู่ที่ 15 บ้านหนองมนโนรมย์
หมู่ที่ 7 บ้านหนองพระ	หมู่ที่ 16 บ้านหนองขุนศรี
หมู่ที่ 8 บ้านหนองผือ	หมู่ที่ 17 บ้านหนองสำโรงปัจจิม
หมู่ที่ 9 บ้านตลาด	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ และลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีลำน้ำ ลำห้วยไหลผ่านที่สำคัญ เช่น ห้วยชะยุ้ง ห้วยขาม ห้วยแดง ห้วยแดน ห้วยไผ่ ห้วยเสียว

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) พบว่า ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.4 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 18.1 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,477.7 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 114 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 303.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 19 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่มกราคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน ดังแสดงในตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2

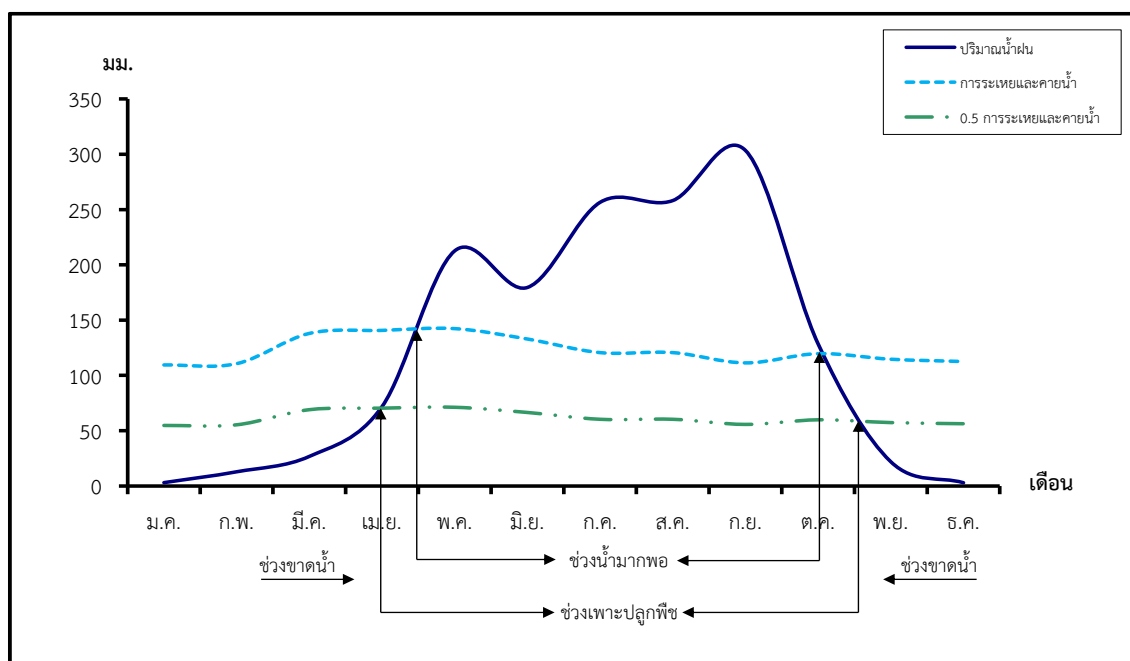
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดศรีสะเกษ¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	18.1	31.1	24.0	68.0	3.0	0.9	109.4	3.0
ก.พ.	19.8	33.5	26.1	66.0	12.8	2.0	110.6	12.5
มี.ค.	22.9	35.7	28.6	66.0	26.7	4.2	138.0	25.6
เม.ย.	24.8	36.4	29.8	69.0	71.7	7.0	140.7	63.5
พ.ค.	25.5	35.0	29.4	76.0	212.6	14.4	142.3	140.3
มิ.ย.	25.6	34.1	29.1	78.0	179.5	14.7	132.9	127.9
ก.ค.	25.1	32.8	28.4	81.0	256.5	17.8	120.6	150.7
ส.ค.	25.1	32.4	28.1	83.0	258.1	19.3	120.6	150.8
ก.ย.	24.7	31.9	27.7	85.0	303.5	19.3	111.3	155.3
ต.ค.	23.8	31.6	27.2	80.0	128.5	10.5	119.7	102.1
พ.ย.	22.0	31.8	26.4	73.0	21.9	3.1	114.6	21.1
ธ.ค.	19.1	30.6	24.4	69.0	2.9	0.8	112.5	2.9
เฉลี่ย	23.0	33.1	27.4	74.5	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,477.7	114.0	1,473.1	955.7

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่า สภาพการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

2.5.1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,154 ไร่ หรือร้อยละ 8.64 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ และถนน เป็นต้น

2.5.2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 11,002 ไร่ หรือร้อยละ 82.32 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่เกษตรผสมผสาน มีเนื้อที่ 21 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม

2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 9,524 ไร่ หรือร้อยละ 71.27 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว

3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 912 ไร่ หรือร้อยละ 6.82 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย และ ไร่ร้าง

4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 497 ไร่ หรือร้อยละ 3.72 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส และไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม เป็นต้น

5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 24 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง และกล้วย

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

6) พุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า

7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 744 ไร่ หรือร้อยละ 5.57 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าปลูกสมบรูณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู และป่าผลัดใบสมบรูณ์ เป็นต้น

2.5.4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 309 ไร่ หรือร้อยละ 2.32 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา หนอง บึง ทะเลสาบ และแม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง เป็นต้น

2.5.5) พื้นที่เขตลัด มีเนื้อที่ 154 ไร่ หรือร้อยละ 1.15 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พุ่งหญ้าสลับไม้ พุ่ม/ไม้ละเมาะ และพื้นที่ถม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,154	8.64
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	935	7.00
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	178	1.33
U405	ถนน	25	0.19
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	13	0.10
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	2	-
U603	สุสาน ป่าช้า	1	-
A	พื้นที่เกษตรกรรม	11,002	82.32
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	21	0.16
A101	นาข้าว	9,524	71.27
A200	ไร่ร้าง	3	0.02
A203	อ้อย	31	0.23
A204	มันสำปะหลัง	878	6.57
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	12	0.09
A301	ไม้ยืนต้นผสม	1	-
A302	ยางพารา	405	3.03
A303	ปาล์มน้ำมัน	6	0.04

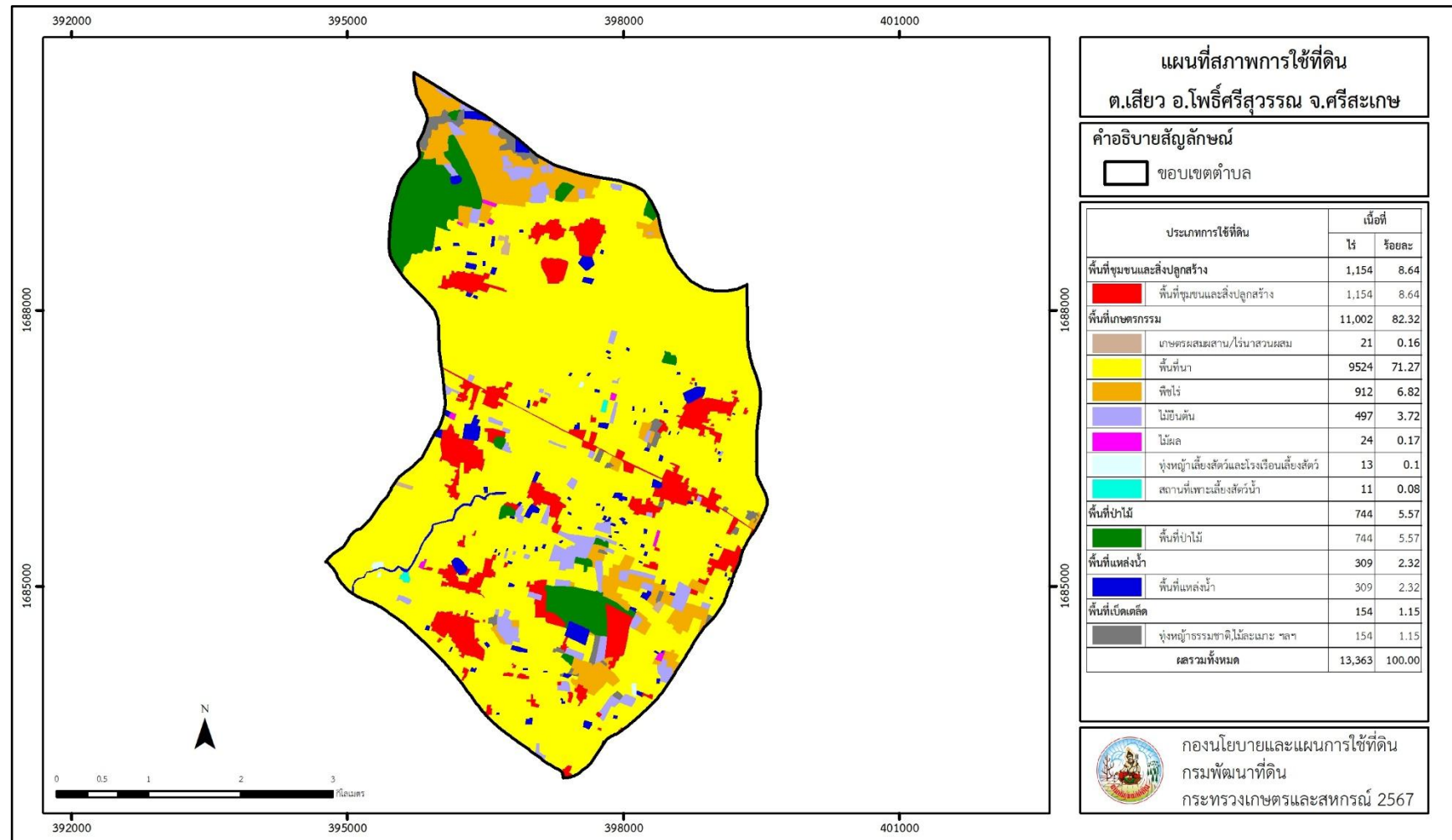
ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A	พื้นที่เกษตรกรรม		
A304	ยูคาลิปตัส	65	0.49
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	5	0.04
A322	กฤษณา	3	0.02
A401	ไม้ผลผสม	10	0.07
A407	มะม่วง	7	0.05
A411	กล้วย	7	0.05
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	13	0.10
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	11	0.08
F	พื้นที่ป่าไม้	744	5.57
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	48	0.36
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	39	0.29
F500	ป่าปลูกรอสภาพฟื้นฟู	1	-
F501	ป่าปลูกสมบูรณ์	656	4.91
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	154	1.15
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	152	1.14
M405	พื้นที่ถม	2	0.01
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	309	2.32
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	32	0.24
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	91	0.68
W201	อ่างเก็บน้ำ	13	0.10
W202	บ่อน้ำในไร่นา	173	1.30
ผลรวมทั้งหมด		13,363	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่าประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเสียว มีประชากรรวม 4,439 คน แยกเป็นชาย 2,213 คน เป็นหญิง 2,226 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 208 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,067 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 889 ครัวเรือน หรือร้อยละ 83.32 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 178 ครัวเรือน หรือร้อยละ 16.68 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเสียว	1,067	2,213	2,226	4,439
หมู่ที่ 1 เสียว	47	87	92	179
หมู่ที่ 2 เสียว	77	164	168	332
หมู่ที่ 3 หนองโน	42	89	94	183
หมู่ที่ 4 หนองสำโรง	51	108	114	222
หมู่ที่ 5 หนองแคน	84	154	166	320
หมู่ที่ 6 สามขา	122	281	274	555
หมู่ที่ 7 หนองพระ	60	117	120	237
หมู่ที่ 8 หนองผือ	57	102	114	216
หมู่ที่ 9 ตลาด	80	196	166	362
หมู่ที่ 10 หนองขาม	40	99	97	196
หมู่ที่ 11 สามขา	79	161	156	317
หมู่ที่ 12 หนองผือ	69	144	139	283
หมู่ที่ 13 หนองเรือ	68	143	139	282
หมู่ที่ 14 หนองผือบุรพา	53	99	111	210
หมู่ที่ 15 หนองมโนรมย์	48	100	113	213
หมู่ที่ 16 หนองขุนศรี	56	106	101	207
หมู่ที่ 17 หนองสำโรงปัจจิม	34	63	62	125

ที่มา : กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ
ปี พ.ศ. 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,067	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริม การเกษตร ²⁾	889	83.32
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือน เกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	178	16.68

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 13,363 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,067 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 12.52 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบลมีเนื้อที่เกษตรกรรม 11,002 ไร่ หรือร้อยละ 82.32 ของเนื้อที่ตำบล และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 12.38 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา โดยจำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 889 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย และบริโภคในครัวเรือน

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 201,969.16 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 61,708.71 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 135,699.46 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 41,460.98 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 66,269.70 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 20,247.73 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลเสียว	79,391.57	54,272.70	37,059.12	31,245.77	201,969.16	61,708.71	135,699.46	41,460.98
หมู่ที่ 1 เสียว	82,324.32	46,324.32	45,986.49	19,567.57	194,202.70	63,030.70	158,000.00	51,280.70
หมู่ที่ 2 เสียว	79,984.85	50,477.27	30,781.82	39,606.06	200,850.00	73,238.12	141,878.79	51,734.81
หมู่ที่ 3 หนองโน	49,107.14	35,178.57	42,392.86	41,178.57	167,857.14	57,317.07	120,296.43	41,076.83
หมู่ที่ 4 หนองสำโรง	65,936.17	50,106.38	22,359.57	19,914.89	158,317.02	48,953.29	70,021.28	21,651.32
หมู่ที่ 5 หนองแคน	69,201.89	55,390.57	54,594.34	42,747.17	221,933.96	71,722.56	171,846.08	55,535.62
หมู่ที่ 6 สามขา	53,557.69	44,586.54	31,005.77	31,192.31	160,342.31	51,948.91	114,932.69	37,236.76
หมู่ที่ 7 หนองพระ	70,318.18	18,079.55	35,295.45	26,977.27	150,670.45	52,200.79	133,511.36	46,255.91
หมู่ที่ 8 หนองผือ	101,260.00	73,760.00	24,102.22	17,702.22	216,824.44	60,229.01	214,775.56	59,659.88
หมู่ที่ 9 ตลาด	116,593.65	43,185.71	27,071.43	33,925.40	220,776.19	51,135.66	101,014.29	23,396.69
หมู่ที่ 10 หนองขาม	180,725.81	48,806.45	50,012.90	48,048.39	327,593.55	81,243.20	162,035.48	40,184.80
หมู่ที่ 11 สามขา	48,916.67	40,000.00	62,083.33	54,250.00	205,250.00	64,476.44	111,323.33	34,970.68
หมู่ที่ 12 หนองผือ	81,500.00	52,678.57	26,935.71	20,642.86	181,757.14	53,290.05	118,777.71	34,824.88
หมู่ที่ 13 หนองเรือ	84,482.76	28,137.93	34,000.00	31,706.90	178,327.59	52,770.41	154,586.21	45,744.90
หมู่ที่ 14 หนองผือบุรพา	83,860.70	177,097.60	51,711.63	20,825.58	333,495.51	80,563.52	124,117.44	29,983.43
หมู่ที่ 15 หนองมนโนรมย์	56,231.71	66,063.41	42,826.83	16,314.63	181,436.59	68,878.70	122,404.88	46,468.52
หมู่ที่ 16 หนองขุนศรี	121,143.00	72,952.50	17,187.50	35,490.00	246,773.00	82,948.91	215,610.00	72,473.95
หมู่ที่ 17 หนองสำโรงปัจจิม	35,565.22	43,665.22	53,808.70	18,878.26	151,917.39	55,461.90	118,186.96	43,147.62

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 2,007 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4A เนื้อที่ 823 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4B เนื้อที่ 2,626 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5A เนื้อที่ 891 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5B เนื้อที่ 9,023 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลเสียว มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,477.7 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในพื้นแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลเสียว มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ หนองโน หนองผือ หนองระพัง และหนองสำโรง

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลเสียว มีจำนวน บ่อบาดาลราชการจำนวน 7 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 8 หน่วยแผนที่ดิน ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 5 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Nbn-sIA ชุดดินหนองบุญมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,281 ไร่ หรือร้อยละ 17.07 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ndg-sIA ชุดดินโนนแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,655 ไร่ หรือร้อยละ 19.87 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Ndg-sIB ชุดดินโนนแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,350 ไร่ หรือร้อยละ 40.04 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Re-col-sIA ดินร่อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 460 ไร่ หรือร้อยละ 3.44 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Re-col-Re-pic,col-sIA หน่วยเชิงซ้อนของดินร่อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ และดินร่อยเอ็ดที่มีโคลนและดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 962 ไร่ หรือร้อยละ 7.20 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Ckr-sIB ชุดดินจักราช มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 118 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ckr-gm-sIB/b ดินจักราชที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา มีเนื้อที่ 281 ไร่ หรือร้อยละ 2.10 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Cpg-sIB ชุดดินชุมพวง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,256 ไร่ หรือร้อยละ 9.40 ของเนื้อที่ตำบล

ไม่พบปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน ดังแสดงในรูปที่ 3-1

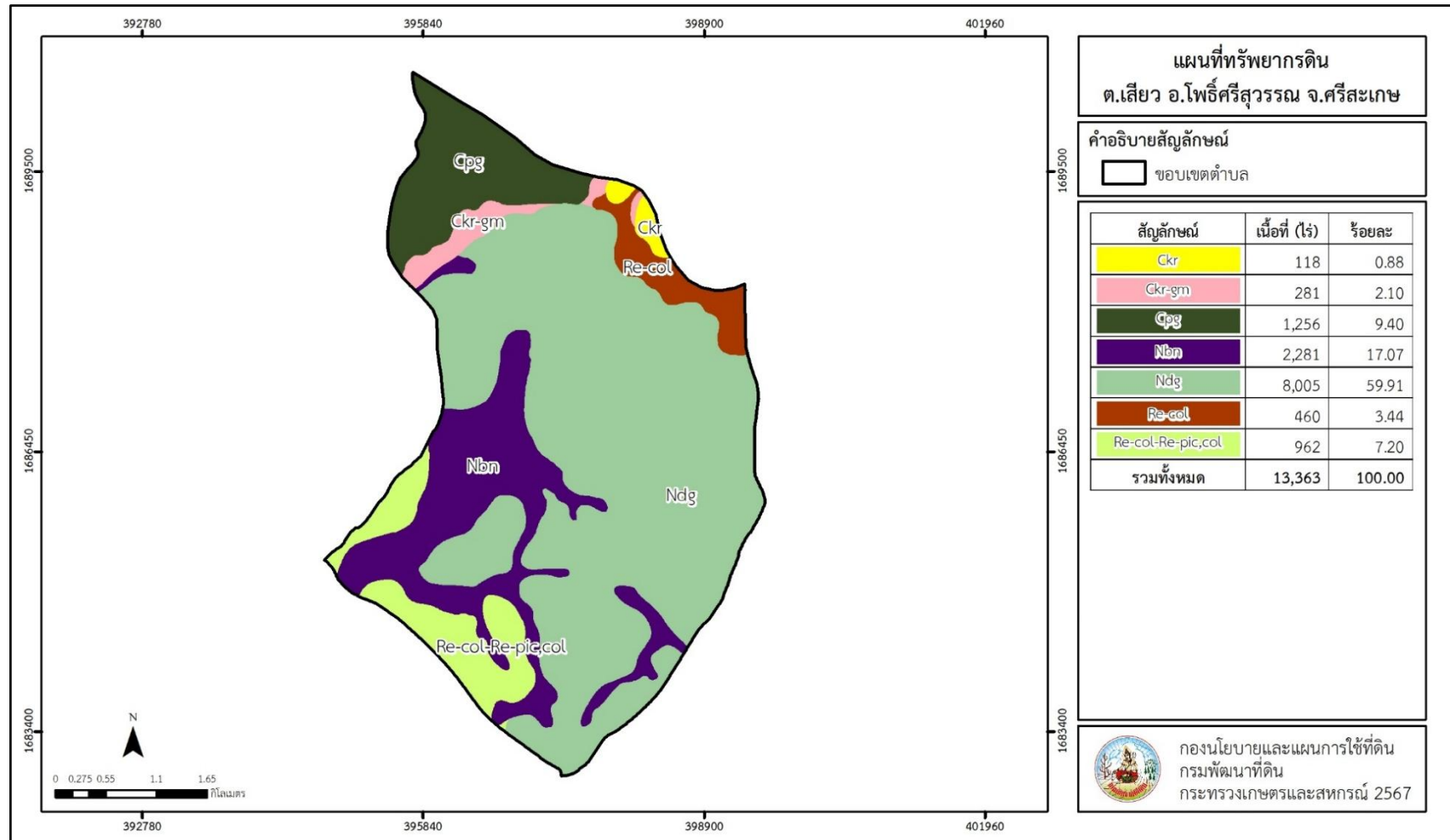

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ckr-gm-sLB/b	2-5	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	281	2.10
Ckr-sLB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	118	0.88
Cpg-sLB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,256	9.40
Nbn-sLA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	-	2,281	17.07
Ndg-sLA	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-7.0	<2	-	2,655	19.87
Ndg-sLB	2-5	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-7.0	<2	-	5,350	40.04
Re-col-Re-pic,col-sLA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	5.5-6.0	<2	-	962	7.20
Re-col-sLA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	5.5-6.0	<2	-	460	3.44
รวมทั้งหมด											13,363	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา : กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดินตำบลเสียว อำเภอโศกศรีสุพรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

- 1) ดินทรายขาด ดินความอุดมสมบูรณ์ ดินเค็มมีคราบเกลือ ดินเป็นกรด
- 2) โรคระบาดต่อพืชและแมลง ปู หอยเชอรี่ ข้าวปน ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี
- 3) ขาดแคลนน้ำ แหล่งน้ำในพื้นที่มีน้อย น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรตลอดทั้งปี น้ำบาดาลเป็นน้ำเค็ม น้ำกร่อย
- 4) ปัญหาราคาผลผลิตต่ำ วัชพืช ขยายพันธุ์ได้ราคา
- 5) ต้นทุนการผลิตสูง
- 6) ขาดการรวมกลุ่มที่ชัดเจน
- 7) ขาดตลาดนัดภายในชุมชน
- 8) ปัญหายาเสพติด การลักขโมย วัชรุ่นทะเลาะวิวาท หนีสินในครัวเรือน ขาดแคลนแรงงานสังคมผู้สูงวัย

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกรในเขตตำบลเสียว มีความต้องการ ดังนี้

- 1) แก้ปัญหาดินเค็ม ดินเป็นกรด-ด่าง
- 2) แก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) แก้ไขปัญหาโรคแมลงศัตรูพืช
- 4) แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร โดยการขุดลอกคลอง ขุดเจาะบ่อบาดาล
- 5) แก้ปัญหาราคาสินค้าการเกษตร
- 6) แก้ปัญหายาเสพติด การลักขโมย วัชรุ่นทะเลาะวิวาท การขาดแคลนแรงงาน

จากความต้องการให้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชนตำบลเสียว ต่างๆ พบว่า

1. จากกรณีดินมีความเป็นกรด-ด่าง ดินเค็ม มีปัญหาด้านพื้นที่เพาะปลูก พืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ กรมพัฒนาที่ดินได้ส่งเสริมเกษตรกร โดยใช้ปูนโดโลไมท์ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่เกษตรกรได้แจกจ่ายปูนโดโลไมท์ไปยังเกษตรกรที่ต้องการรับและที่มีปัญหาในการเพาะปลูก พร้อมทั้งแนะนำ

วิธีการแก้ปัญหาดินเค็ม การนำน้ำขึ้นมาพักในบ่อพักก่อนนำไปใช้ประโยชน์ในแปลงเกษตรต่อไป เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกให้แก่เกษตรกรให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. กรณีแก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วพรวนปอเทือง พร้อมทั้งนำโครงการที่เกี่ยวข้องของกรมพัฒนาที่ดินเข้ามาส่งเสริมการทำเกษตรในพื้นที่ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

3. กรณีโรคและแมลงศัตรูพืช กรมพัฒนาที่ดินได้มีการอบรมให้ความรู้และสาธิตการผลิตน้ำหมักจากสารเร่ง พด.7 ประโยชน์ของสารเร่ง พด. คือ ป้องกันแมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยต่างๆ หนอนเจาะผลและลำต้น หนอนกระทู้ และหนอนกอ ซึ่งการอบรมดังกล่าวช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ และลดการใช้ยาฆ่าแมลงที่จะส่งผลกระทบต่อผลผลิต

4. กรณีแก้ปัญหาคารขาดแคลนน้ำ การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการขุดบ่อน้ำโครงการบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ สนับสนุนโครงการบริหารจัดการน้ำใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร สำหรับการขุดเจาะบ่อบาดาล สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษได้ประสานเรื่องไปยังกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจังหวัดศรีสะเกษ และการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ จัดทำระบบส่งน้ำ เพื่อกระจายน้ำนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเสียวมีแผนการดำเนินการร่วมกับชลประทาน

5. การแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตของสินค้า กรมพัฒนาที่ดินได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเกษตรกรในตำบลเสียว กรมพัฒนาที่ดินมีโครงการเกษตรอินทรีย์ และการขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS (ข้าว) ออกใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพิ่มมูลค่าทางสินค้าและประกันคุณภาพผลผลิต

6. การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนตำบลเสียว ทางสถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษได้หาทางออกกับองค์การบริหารส่วนตำบลเสียว ส่งเสริมกีฬาต้านยาเสพติด พร้อมทั้งประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารับทราบปัญหาและหาทางออกร่วมกัน

7. การแก้ไขปัญหาคารขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย โดยการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้กลับบ้านเกิด การสร้าง Young Smart Farmer เพื่อให้มีการสืบทอดอาชีพเกษตร และเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีการขายออนไลน์ รวมทั้งการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือสำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ และองค์การบริหารส่วนตำบลเสียว

ผลจากการจัดทำกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน(PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น
- 1.2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- 1.3) นโยบายของรัฐบาล
- 1.4) การขยายตัวของชุมชน

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) สภาพพื้นที่ทางการเกษตร
- 2.3) การใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 2.4) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 2.5) ราคาสินค้าเพิ่มขึ้น

3) สภาวะ (State) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน
- 3.2) การขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.3) โรคและแมลงต่อพืชผลการเกษตร
- 3.4) รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตต่ำ ต้นทุนสูง
- 4.2) แหล่งน้ำตื้นเขิน
- 4.3) ปัญหาคุณภาพชีวิต
- 4.4) ปัญหาสุขภาพ
- 4.5) ปัญหาเสพติด

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบันและอนาคตดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ
- 5.2) บ่อดักตะกอน
- 5.3) ปลุกหญ้าแฝก

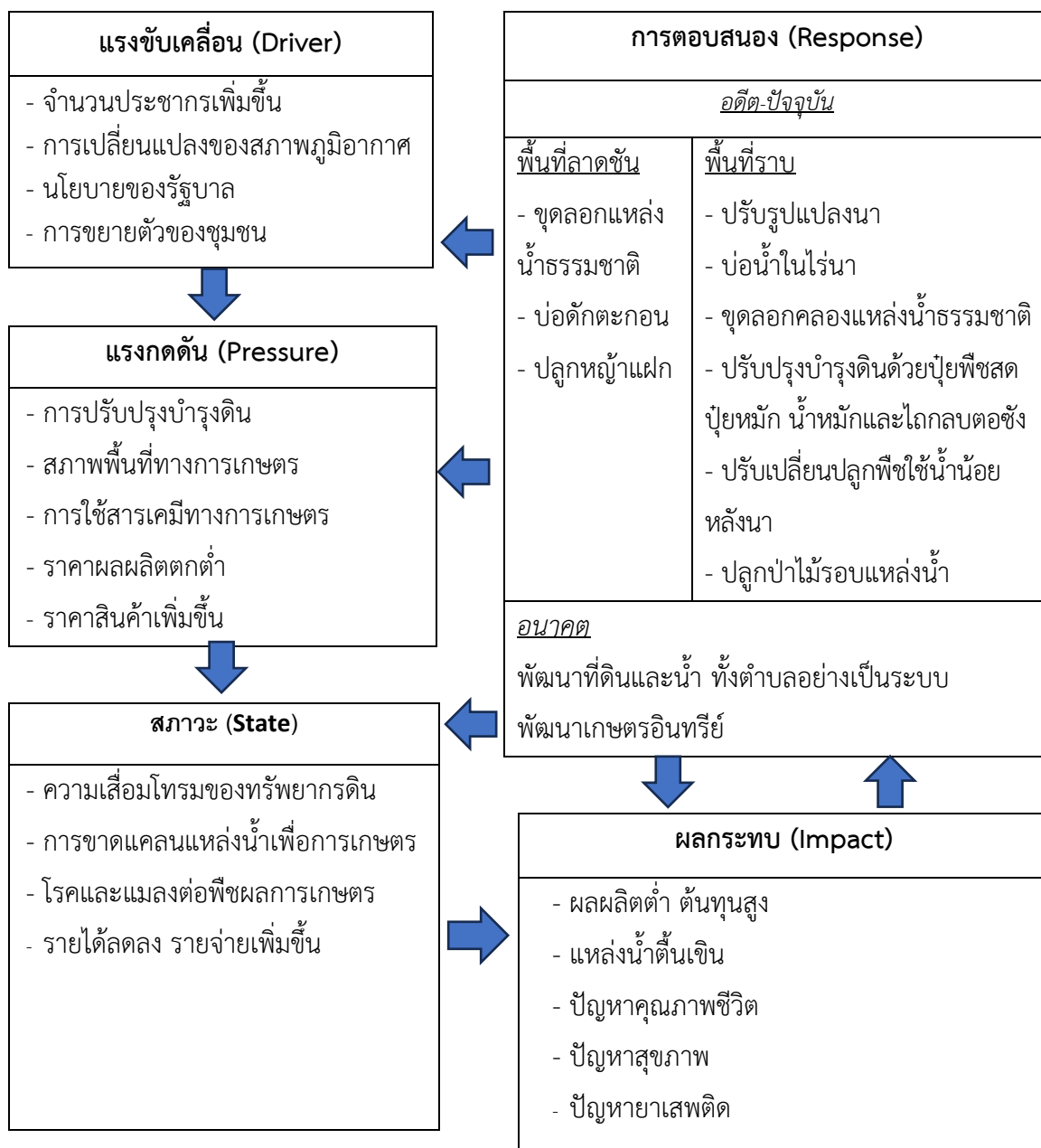

พื้นที่ราบ

- 5.4) ปรับรูปแปลงนา
- 5.5) บ่อน้ำในไร่นา
- 5.6) ขุดลอกคลองแหล่งน้ำธรรมชาติ
- 5.7) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และไถกลบตอซัง
- 5.8) ปรับเปลี่ยนปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังนา
- 5.9) ปลูกป่าไม้รอบแหล่งน้ำ

อนาคต

- พัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบลอย่างเป็นระบบ - พัฒนาเกษตรอินทรีย์ ดังในรูปที่ 4.1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์ โดยระบบDPSIR ของตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1 พื้นที่ลุ่ม

- 1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ 105
- 2) เกษตรผสมผสาน เกษตรกรจะทำเกษตรผสมผสานมีการขุดบ่อน้ำ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม ซึ่งสามารถปลูกพืชได้เกือบตลอดปี

4.2.2 พื้นที่ดอน

- 1) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลัง ช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน
- 2) อ้อย เกษตรกรจะปลูกอ้อย ที่นิยมเพาะปลูก ได้แก่ อ้อยตอ อ้อยปลูก
- 3) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ มะขามป้อมยักษ์
- 4) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา สัก ไม้ และยางนา

เดือน ชนิดพืช	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม												
1.ข้าว												
2.เกษตร ผสมผสาน												
บริเวณพื้นที่ดอน												
1.มัน สำปะหลัง												
2.อ้อย												
3.ไม้ผล												
4.ไม้ยืนต้น												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อ รากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง พืชผัก กระจับปี่แดง

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

หน่วยที่ดิน	ข้าว	มันสำปะหลัง	พืชผัก	กระจับปี่แดง
Ckr-gm-slB/b	S ₂ ewons	S ₂ ons	S ₂ ns	S ₂ ns
Ckr-slB	S ₃ o	S ₂ ons	S ₂ ns	S ₂ ns
Cpg-slB	S ₃ o	S ₂ sn	S ₂ sn	S ₂ sn
Nbn-slA	S ₂ os	N	N	N
Ndg-slA	S ₂ os	S ₂ os	S ₂ s	S ₂ s
Ndg-slB	S ₂ ewos	S ₂ os	S ₂ s	S ₂ s
Re-col-Re-pic,col-slA	S ₂ ns	N	N	N
Re-col-slA	S ₂ ns	N	N	N

หมายเหตุ : * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีผลและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายใน

พื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 672 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.03 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 421 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.15 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 16 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยไว้ตามธรรมชาติไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดังเดิม

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 235 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.76 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 11,002 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 82.33 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) โดยพื้นที่ตำบลเสียวพบเฉพาะ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีเนื้อที่ 4,282 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 32.04 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 3,525 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 26.38 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง
- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง มะขามป้อม กล้วย
- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 180 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.35 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส
- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 561 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.20 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย
- เขตปลูกพืชทางเลื้อย (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีเนื้อที่ 6,696 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 50.11 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 5,999 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 44.89 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 16 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 317 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.37 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 351 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.63 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ XXX

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 13 ไร่ ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 11 ไร่ เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมง ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ

4) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 13 ไร่ ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และ เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 1 ไร่

(2) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,154 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.64 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,154 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 8.64 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ เช่นจุดรับซื้อข้าว ลานมันสำปะหลัง เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 309 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.31 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 170 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.27 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 139 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.04 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 154 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.15 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ที่ทิ้งขยะ ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 72 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.54 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1	เขตป่า	672	5.03
1100	เขตป่าไม้สมบูรณ์	421	3.15
1200	เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	16	0.12
1300	เขตพื้นฟูธรรมชาติ	235	1.76
2	เขตเกษตรกรรม	11,002	82.33
	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง(ประเภทที่ 2)	4,282	32.04
2221	เขตทำนา	3,525	26.38
2222	เขตปลูกไม้ผล	8	0.06
2223	เขตปลูกไม้ยืนต้น	180	1.35
2224	เขตปลูกพืชไร่	561	4.20
2225	เขตปลูกพืชทางเลือก	8	0.06
	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพต่ำ	6,696	50.11
2310	เขตทำนา	5,999	44.89
2320	เขตปลูกไม้ผล	16	0.12
2330	เขตปลูกไม้ยืนต้น	317	2.37
2340	เขตปลูกพืชไร่	351	2.63
2350	เขตปลูกพืชทางเลือก	13	-
	เขตประมง	11	0.08
2400	เขตประมง	11	0.08
	เขตปศุสัตว์	13	0.10
2510	เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	1	-
2520	เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	12	0.09

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

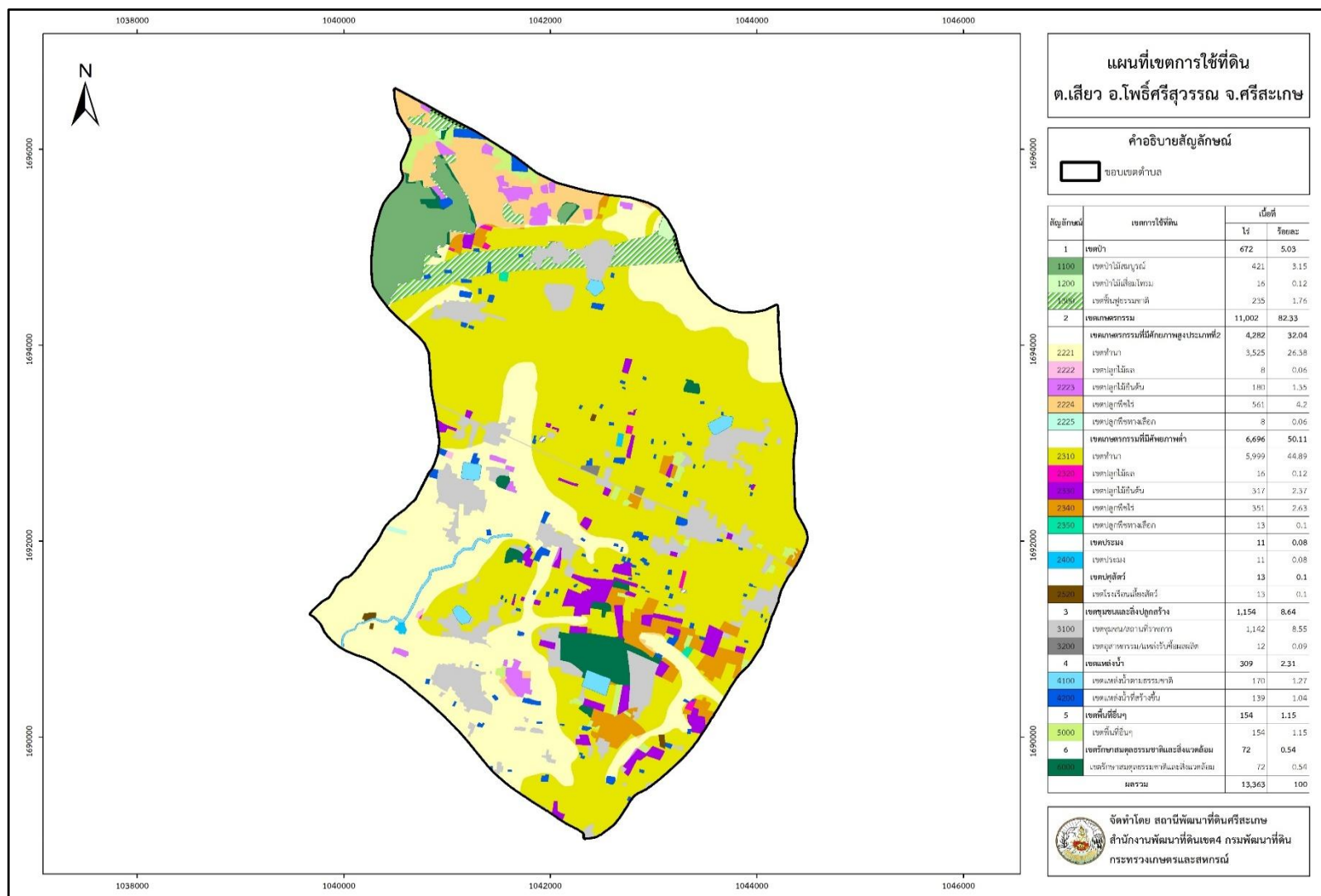
ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
3	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,154	8.64
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,142	8.55
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	12	0.09
4	เขตแหล่งน้ำ	309	2.31
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	170	1.27
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	139	1.04
5	เขตพื้นที่อื่นๆ	154	1.15
5000	เขตพื้นที่อื่นๆ	154	1.15
6	เขตรักษาสมดุลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	72	0.54
6000	เขตรักษาสมดุลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	72	0.54
ผลรวมทั้งหมด		13,363	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโศกรศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

รูปที่ 6 -1 เขตการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโศกรศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน
ปีงบประมาณ 2568 - 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ไปเสนอต่อสภา
ตำบลเสียว เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนา
ที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่
กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และ
ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน
4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร
ให้ดำเนินการ ดังแสดงในตารางที่ 7-1

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา การปรับปรุงบำรุงดิน/ดินตื้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- (6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ (สาริตการปรับปรุงดินกรด)
- (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (9) การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

2) การบริหารจัดการน้ำ

- (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ

3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- (3) การจัดระบบอนุรักษ์ดินในพื้นที่เกษตรกรรมไม่เหมาะสม (Zoning By Agri-Map)

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7-2

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ)
- 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ)
- 1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ/สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ)
- 1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และพืชทางเลือก มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 2.1) โครงการ 1 ตำบล 1 ตลาด ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ การทำตลาดลานค้าชุมชนแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณวัดเมืองจันทร์ ให้เกษตรกรนำผลผลิตมาขาย

ดำเนินการทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดศรีสะเกษ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ/องค์การบริหารส่วนตำบลเสียว)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) ในกลุ่มพืชทางเลือก เช่น พริก พืชผัก กระเจี๊ยบแดง ในกลุ่มเกษตรผสมผสาน โคกหนองนาโมเดล เกษตรทฤษฎีใหม่ (ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ/ศูนย์วิจัยศรีสะเกษ/สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ)

2.3) ส่งเสริม/ฟื้นฟู/ขยายการรวมกลุ่ม อาชีพกลุ่มผู้ปลูกพริก ที่เคยมีกลุ่มทำอยู่แล้วให้มีความเข้มแข็ง และหาช่องทางการตลาดใหม่ๆ (สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ/องค์การบริหารส่วนตำบลเสียว)

2.4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพที่สามารถทำงานที่บ้านได้ เช่น อาชีพการแปรรูปพริก เป็นพริกป่น หอมเจียว กระเทียมเจียว (องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลเสียว)

2.4) ส่งเสริมอาชีพทางเลือกใหม่ เช่น ปลูกถั่วพราง ถั่วลิสง กระเจี๊ยบแดง หลังฤดูการเก็บเกี่ยวข้าว พร้อมทั้งพัฒนาให้มีช่องทางการขายออนไลน์ เช่น การเลี้ยงกบ จิ้งหรีด ตั๊กแตน สำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่ (องค์การบริหารส่วนตำบลเสียว/สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ/สำนักงานประมงจังหวัดศรีสะเกษ)

2.5) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ)

2.6) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

3.1) ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ)

3.2) จัดตั้งกลุ่ม/ขยายกลุ่มแปลงใหญ่โค เพื่อรวมกลุ่มกันผลิต ขายเป็นแปรรูป (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ)

7.3.2 แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานศรีสะเกษ)

7.3.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำทั้งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตร รวมทั้งน้ำท่วม คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลเสียวเป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลเสียว เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง ความต้องการขยายระบบกระจายน้ำ ปรับรูปที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลเสียว กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลเสียว อำเภอบัวศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ดินเสื่อมสภาพ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน และขาดธาตุอาหารในดิน (2) ปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำและปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน และระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาคุณภาพน้ำใต้ดินเค็ม แหล่งน้ำที่มีใช้ไม่ได้ตลอดทั้งปี ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) การใช้ที่ดินผิดประเภท (3) ดินตื้น (4) ดินทรายจัด คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร จากการวิเคราะห์การชะล้างพังทลายในเขตการใช้ที่ดินของตำบลเสียว นั้นพบว่า ระดับการสูญเสียของดินในระดับที่น้อย 0 - 2 ตัน/ไร่/ปี มีเนื้อที่ 12,694 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 94.99 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ระดับที่ปานกลาง 2-5 ตัน/ไร่/ปี มีเนื้อที่ 207 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.55 ของเนื้อที่ตำบล ระดับที่รุนแรง 5-15 ตัน/ไร่/ปี มีเนื้อที่ 462 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.46 (ดังรูปที่ 7-1) ผลกระทบที่ตามมา คือ พื้นที่ที่มีความเสี่ยงในระดับรุนแรง จะเกิดการสูญเสียดิน และถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปปนเปื้อนน้ำตามธรรมชาติ ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนดินชั้นไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็นการขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลเสียว ทั้งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไปส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนาไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้น ซึ่งตำบลเสียว มีปัญหาคือดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จากการใช้ประโยชน์ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ลดลง ศักยภาพในการผลิตลดลงไม่เอื้ออำนวยต่อผลการผลิตทางการเกษตร เกิดความเสื่อมโทรมของดิน เนื่องจากมีสมบัติทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ส่งผลให้สิ้นเปลืองต้นทุนการเกษตรสูงขึ้น โดยได้ปริมาณผลผลิตคงที่หรือลดลงซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรประสบในปัจจุบัน และดินปัญหาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติอันเนื่องมาจากปัจจัยที่ให้กำเนิดดิน ซึ่งประกอบด้วย วัตถุต้นกำเนิดดิน สภาพพื้นที่ สภาพภูมิอากาศ พืชพรรณที่ขึ้นปกคลุมและระยะเวลาที่เกิดดิน ดินมีปัญหาที่เกิดตามสภาพธรรมชาติ ได้แก่ ดินเค็ม ดินทราย และดินตื้น ซึ่งดินที่มีปัญหาบางชนิด การแก้ไขจัดการเพียงเล็กน้อย

สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ที่ดินได้ แต่บางพื้นที่อาจมีปัญหาดินมากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น ปัญหา ดินทรายหรือปัญหาดินตื้นจะมีปัญหาดินคือมีปฏิกิริยาเป็นกรดร่วมด้วย การแก้ไขจำเป็นต้องแก้ไข ร่วมกันทุกปัญหา จึงจะทำให้การใช้ที่ดินเกิดความยั่งยืน

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบชลประทานความเสื่อมโทรมของที่ดิน จะสรุปได้ว่ามี 10 ประการ คือ (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (6) การรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด (9) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (10) จัดทำโครงการ บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารเชิงรุก (Agri-Map)

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้าในหน้าแล้ง นอกจากผลการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดดินชั้น ดั้งกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้นรวมทั้ง เหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความ แห้งแล้ง การขาดแคลนนํ้าจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำ ในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

การแก้ไขปัญหามหาภัยขาดแคลนนํ้าและจัดทำระบบกระจายน้ำ จะต้องดำเนินการทั้งตำบล ควบคู่กันทั้งปัญหาการชะล้างพังทลายของดินกับปัญหาการขาดแคลนนํ้าในพื้นที่ทั้งตำบล โดยจัดทำ โครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ”

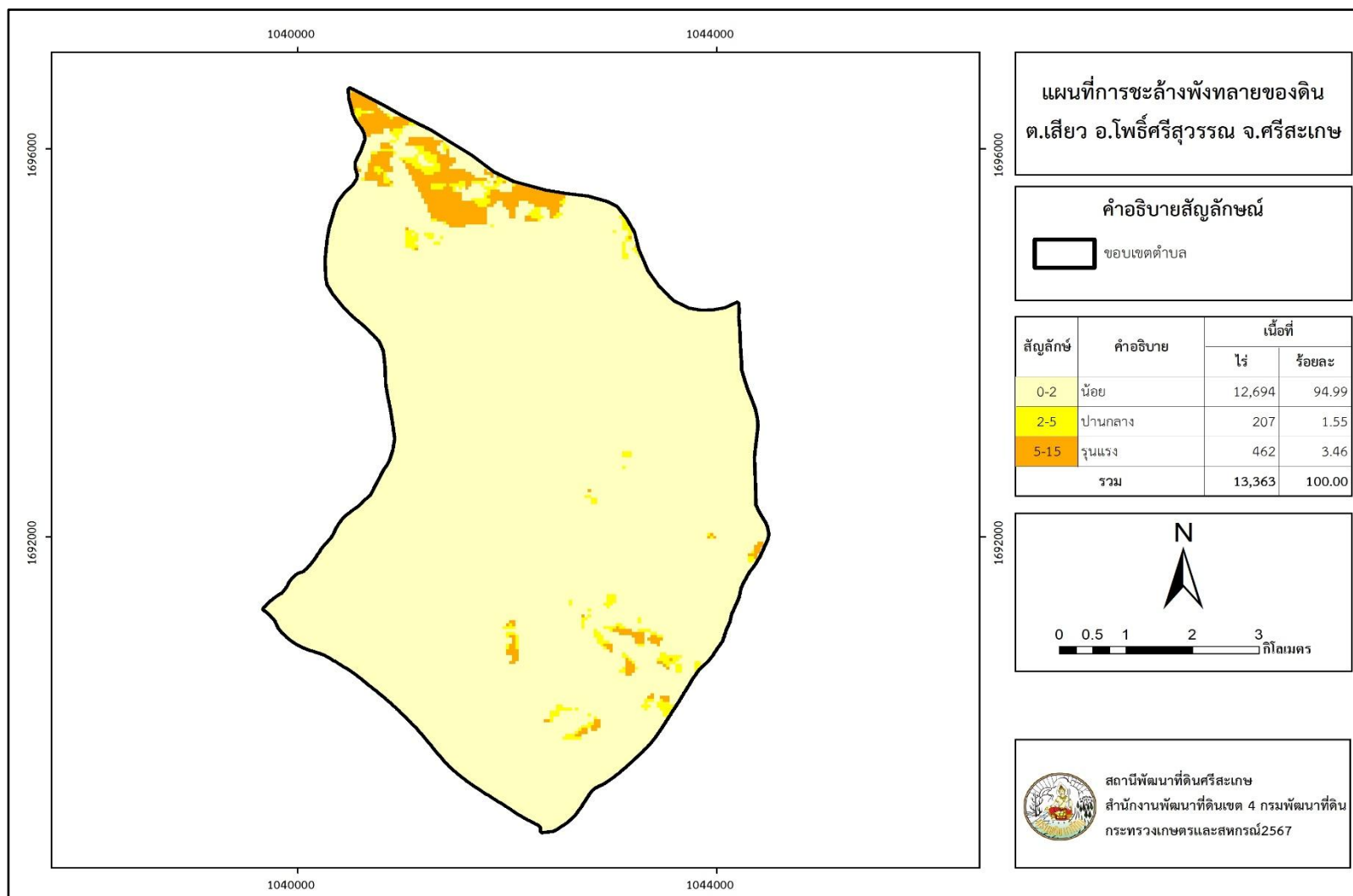
ในกรณีของการขาดแคลนนํ้าในหน้าแล้ง ตำบลเสียวมีแหล่งน้ำสาธารณะบางแห่งมีลักษณะดินชั้น น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติแห้งขอดในหน้าแล้ง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรและการ อุปโภคบริโภค และไม่สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้เต็มที่ ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชน บางพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งน้ำสาธารณะจึงไม่สามารถใช้น้ำได้ เนื่องจากปัญหาขาดแคลนนํ้าในหน้าแล้ง ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่ขาดเสถียรภาพในการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอในการทำเกษตรได้ ตลอดทั้งปี และการที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนนํ้าจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 17 หมู่บ้านในตำบลเสียว ที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ และจัดทำระบบกระจายน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบชลประทาน จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน (3) การเพิ่มแหล่งน้ำ/ระบบกระจายน้ำด้วยระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (4) น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 2 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว สรุปได้ว่า “การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใด หมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหามหาภัยขาดแคลนนํ้าทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน สามารถสร้างเสถียรภาพในการบริหารจัดการน้ำได้ โดยสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ตลอดทั้งปี ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตได้”

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1. เขตทำนา เนื้อที่ 9,524 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 24 ไร่ 4. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 497 ไร่ 5. เขตปลูกพืชไร่เนื้อที่ 912 ไร่ 6. เขตปลูกพืชทางเลือกเนื้อที่ 21 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	4,221,878
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	218,753
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	1,115,625
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	112,500
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	90,000
	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	1,645,000
	1.6 การจัดหาปูนโดโลไมท์	850,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	15,000
	1.8 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	175,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	520,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	520,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	32,725,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	600,000
	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	15,000,000
	3.3 การจัดระบบอนุรักษ์ดินพื้นที่ไม่เหมาะสม	15,000,000
	3.4 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	2,125,000
	รวม	37,466,878

หมายเหตุ : งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 7-2 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น
1. เขตทำนา เนื้อที่ 9,524 ไร่	- ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ) - จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ) - จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ/สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ) - ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ)
2.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 24 ไร่ 3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 497 ไร่ 4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 912 ไร่ 5. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 21 ไร่	- โครงการ 1 ตำบล 1 ตลาด ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ การทำตลาดลานค้าชุมชนแหล่งท่องเที่ยว ให้เกษตรกรนำผลผลิตมาขาย ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ/องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลเสียว) - การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) ในกลุ่มพืชทางเลือก เช่น พืชผัก กระจับแดง ในกลุ่มเกษตรผสมผสาน โคกหนองนาโมเดล เกษตรทฤษฎีใหม่ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรศรีสะเกษ/ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ/สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ) - ส่งเสริม/ฟื้นฟู/การรวมกลุ่ม อาชีพกลุ่มเลี้ยงกบ นาแปลงใหญ่ และหาช่องทางการตลาดใหม่ๆ (องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลเสียว) - ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพที่สามารถทำงานที่บ้านได้ เช่น อาชีพจักสาน (องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลเสียว) - ส่งเสริมอาชีพทางเลือกใหม่พร้อมทั้งพัฒนาให้มีช่องทางการขายออนไลน์ เช่น การเลี้ยงกบ จิ้งหรีด ตั๊กแตน สำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่ (สำนักงานประมงจังหวัดศรีสะเกษ/ องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลเสียว) - จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ) - สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
6. เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 13 ไร่	- ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ) - จัดตั้ง/ขยายกลุ่มแปลงใหญ่โค เพื่อรวมกลุ่มกันผลิต ขาย และแปรรูป (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ)
7. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 309 ไร่	สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ และเพิ่มพื้นที่ระบบกระจายน้ำ (สำนักงานชลประทานศรีสะเกษ)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอบัวโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่องตำบลเสียว อำเภอบัวโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2569	2570	2571	2572	2573		2569	2570	2571	2572	2573		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน								846,376	846,376	846,376	41,376	841,376	4,221,878	
เขตเกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	150	150	150	150	150	750	43,751	43,751	43,751	43,751	43,751	218,753	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่, พืชทางเลือก	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5	38	223,125	223,125	223,125	223,125	223,125	1,115,625	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	22,500	22,500	22,500	22,500	22,500	112,500	พด.
เขตเกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	4	4	4	3	3	18	20,000	20,000	20,000	15,000	15,000	90,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	329,000	329,000	329,000	329,000	329,000	1,645,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ พืชทางเลือก	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	100	100	100	100	100	500	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอบัวโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2569	2570	2571	2572	2573		2569	2570	2571	2572	2573		
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ พืชทางเลือก	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พต.
เขตนาข้าว	1.8 การรณรงค์เลิกปลูกพืชไร่	ไร่	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พต.
	2. การบริหารจัดการน้ำ		5	5	5	5	5	25	104,000	104,000	104,000	104,000	104,000	520,000	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	5	5	5	5	5	25	104,000	104,000	104,000	104,000	104,000	520,000	พต.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน								6,545,000	6,545,000	6,545,000	6,545,000	6,545,000	32,725,000	
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พต.
เขตนาข้าว	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำลุ่มดอน	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	15,000,000	พต.
เขตนาข้าว	3.3 การจัดระบบอนุรักษ์ดิน พื้นที่ไม่เหมาะสม	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	15,000,000	พต.

แผนการใช้ที่ดินตำบลเสียว อำเภอบัวโพธิ์ศรีสุวรรณศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2569	2570	2571	2572	2573		2569	2570	2571	2572	2573		
เขตนาข้าว, เขตปลูกพืชไร่/ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/ พืชทางเลือก	3.4 การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืน ต้นโตเร็ว	ไร่	250	250	250	250	250	1,250	425,000	425,000	425,000	425,000	425,000	2,125,000	พต.
									7,495,376	7,495,376	7,495,376	7,490,376	7,490,376	37,466,878	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 พฤษภาคม 2567.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2566**. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>, 1 มิถุนายน 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2567)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>, 15 พฤษภาคม 2567.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2567 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรฟัก. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลเสียว. 2567. **วิสัยทัศน์ พันธกิจ**. แหล่งที่มา: <http://www.khaotor.go.th/vision.html>, 1 พฤษภาคม 2567.

คณะผู้จัดทำ

นายสาคร เหมือนตา	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ
นางสาวจันทิมา ไตรบัญญัติกุล	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นายนครินทร์ รินรุต	นักวิชาการเกษตร
นางสาววัชรภรณ์ แสนศรี	นักวิชาการเกษตร
นางสาวศศิธร สดไธสง	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
423 ม.3 ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ
จังหวัดศรีสะเกษ 33000
โทร 045-814642 E-mail : SSK01@ldd.go.th